

Lorcas kropp tros ha hittats i massgrav

MALAGA. Den 18 augusti, på 73-årsdagen av avrättningen av den berömde spanska poeten och republikanen Federico García Lorca, beslutade den andalusiska regeringen att den massgrav i Viznar, Granada, där man tror att Lorca ligger, ska grävas upp i höst.

Frågan har malts länge. Framför allt för att Lorcas familj har motsatt sig att graven öppnas. Medan familjerna till de övriga tre som avrättades tillsammans med Lorca sommaren 1936, bland dem två anarkistiska banderiljörer, har krävt att den ska öppnas.

I måndags annonserades två veckors möjligheter att komma med invändningar mot en öppning av graven. Något som förvånade Cecilio Gordillo från syndikalistiska fackföreningen CGT och samordnare för Arbetsgruppen för det historiska minnet i Andalusien:

– Det är första gången något liknande görs vid öppnandet av gravarna, det här gör de bara för Lorcas familj, sade han till tidningen El País.

Över hela landet öppnas massgravarna från spanska inbördeskriget som pågick mellan 1936 och 1939 samt Francodiktaturen som

FOTO: RONNY STANSERT

San Rafael-kyrkogården i Malaga är den största av Spaniens massgravar.

varade i 36 år. Den största massgravnen, som Arbetaren besökte, finns på San Rafael-kyrkogården i Malaga.

– Situationen under flera års arbete här har varit mycket svår. Problemet är framför allt det ekonomiska. De pengar vi får från Malagas kommun, den andalusiska

regeringen samt den spanska regeringen är inte tillräckliga för att göra ett snabbt arbete, säger Francisco Espinoza, ordförande i föreningen som organiserar arbetet med att ta upp resterna av de döda.

Han berättar också om att platsen för massgravnen ska bli en park när de är klara med sitt arbete.

– Det ska bli en park med en minnesplats där massgravar bevarats och en stenvägg ska sättas upp med namnen på de 4 500 människor som dödats här.

José Alberto Fernández jobbar med den tekniska gruppen på San Rafael. Han hoppas att alla kroppar ska ha grävts upp innan året är slut.

– Detta är troligen den största massgravnen i hela Spanien. Vi har grävt upp omkring 2 800 skelett.

– Vi har hittat kroppar i upp till sex lager i varje grav och vi kan tidsbestämma dem. Åren 1936–1937 skedde massiva avrättningar. Därefter var det ett uppehåll från början av 1938 till slutet av det året. Från slutet av 1938 och under 1939 började en ny våg av avrättningar, när Franco vunnit kriget i hela landet, säger José Alberto Fernández.

PÅ KONTORET I en av barackerna står en mängd kartonger. Där ligger skeletten och för varje kartong har en fil upprättats med foton och uppgifter om i vilken ställning kroppen har legat, och annat som har hittats – pistolkulor i huvudet, knappar till kläder som kan ge en vink om personens arbete och klass. En viktig del i varje fil är de slutsatser man kan dra.

– För en kropp som fallit framåt vore den naturliga kroppsställningen att armarna kastats framåt, om armarna i stället ligger bakom ryggen förstär man att de varit bakbundna, säger José Alberto Fernández.

SVÄRIGHETEN ÄR att identifiera varje kropp. När människorna hade avrättats slängdes släckt kalk över kropparna för att omöjliggöra identifieringen – kalken fräter bort allt organiskt material och kontaminerar DNA-materialet.

– Vi använder oss av tänderna för analysen eftersom tandemaljen skyddar DNA-materialet. Hittills har bara en enda kropp kunnat identifieras av de 2 800 som vi har tagit upp här i San Rafael. Det mest brådskande nu är att göra DNA-analyser på familjemedlemmar eftersom många börjar bli gamla och dör undan för undan. Många flydde från Spanien under kriget, andra är döda och hos dem som finns kvar lever fortfarande rädslan kvar från Franco-tiden. Men varje dag kommer det familjemedlemmar till kyrkogården och följer arbetet.

RONNY STANSERT
utrikes@arbetaren.se

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.